

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ORTAOKUL DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

ETKİNLİKLERLE ÖĞRENİYORUM

5

3. ÜNİTE

Ünite	Adap ve Nezaket
Kazanım	Toplumsal hayatta nezaket kurallarına uygun davranışlar sergilemeye özen gösterir. İletişim ve konuşma adabına uygun davranır.
Etkinlik Adı	Tamamlayalım

Aşağıdaki tabloyu sofrada yemek adabına uygun davranış örnekleri ile tamamlayalım.

* *Yemeği oturarak yemeli ve yedikten sonra verilen nimetler için Allah'a şükretmeliyiz.*

*

*

*

*

*

*

Aşağıdaki tabloyu konuşma adabına uygun davranış örnekleri ile tamamlayalım.

* *İnsanlarla konuşurken onları dikkatli bir şekilde dinlemeliyiz.*

*

*

*

*

*

*

Aşağıdaki tabloyu selamlaşma adabına uygun davranış örnekleri ile tamamlayalım.

* *Selam verirken karşıdakinin işitebileceği kadar sesimizi yükseltmeliyiz.*

*

*

*

*

*

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 5

3. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

2. ETKİNLİK

Ünite	Adap ve Nezaket
Kazanım	Toplumsal hayatta nezaket kurallarına uygun davranışlar sergilemeye özen gösterir. İletişim ve konuşma adabına uygun davranır.
Etkinlik Adı	Yazalım

Lokman suresinin verilen ayetlerini okuyarak ayetlerden çıkarılacak dersleri yanlarındaki kutulara yazalım.

"...Yavrum! Allah'a ortak koşma! Çünkü ortak koşmak elbette büyük bir zulümdür."
(13. ayet.)

1

.....

.....

.....

İnsana da, anne babasına iyi davranmasını emrettik. Annesi, onu her gün biraz daha güçsüz düşerek karnında taşımıştır. Onun süttten kesilmesi de iki yıl içinde olur. (İşte onun için) insana şöyle emrettik: "Bana ve anne babana şükret. Dönüş banadır."
(14. ayet.)

2

.....

.....

.....

"Yavrum! Şüphesiz yapılan iş bir hardal tanesi ağırlığında olsa ve bir kayanın içinde yahut göklerde ya da yerin içinde bile olsa, Allah onu çıkarır getirir. Çünkü Allah en gizli şeyleri bilendir, (her şeyden) hakkıyla haberdar olandır."
(16. ayet.)

3

.....

.....

.....

"Yavrum! Namazı dosdoğru kıl. İyiliği emret. Kötülükten alıkoy. Başına gelen musibetlere karşı sabırlı ol. Çünkü bunlar kesin olarak emredilmiş işlerdendir."
(17. ayet.)

4

.....

.....

.....

"Küçümseyerek surat asıp insanlardan yüz çevirme ve yeryüzünde böbürlenerek yürüme! Çünkü Allah hiçbir kibirleneni, övüneni sevmez."
(18. ayet.)

5

.....

.....

.....

Ünite	Adap ve Nezaket
Kazanım	Toplumsal hayatta nezaket kurallarına uygun davranışlar sergilemeye özen gösterir. İletişim ve konuşma adabına uygun davranır.
Etkinlik Adı	İşaretleyelim

Verilen ifadeleri, aşağıdaki bulmacadan soldan sağa veya yukarıdan aşağıya bularak renkli kalemle işaretleyelim.

D	O	Ğ	R	U	L	U	K	U
C	K	O	N	U	Ş	M	A	J
T	R	S	Ş	Ş	Ö	L	T	M
j	L	E	T	j	Ş	j	M	N
S	O	L	A	K	K	A	Ş	j
E	S	A	Y	G	J	Ö	B	S
V	j	M	E	R	H	A	B	A
G	N	O	Ö	L	Ü	S	Ş	T
j	N	E	Z	A	K	E	T	K

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 5

3. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

4. ETKİNLİK

Ünite	Adap ve Nezaket
Kazanım	Tahiyyat duasını okur, anlamını söyler.
Etkinlik Adı	Sıralayalım

Aşağıda Tahiyyat duasının okunuşu karışık olarak verilmiştir. Örnekte olduğu gibi numaralandırarak sıralayalım ve ezberleyelim.

ve rahmetullâhi ve berekâtuh (.....³)
ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve resûlüh. (.....)
Esselâmu aleynâ ve alâ ibâdillâhi's-sâlihîn (.....)
Ettahiyyâtü lillâhi vessalavâtü ve't-tayyibât (.....)
Eşhedü en lâ ilâhe illallah (.....)
Esselâmu aleyke eyyühennebiyyu (.....)

Aşağıda Tahiyyat duasının anlamı karışık olarak verilmiştir. Örnekte olduğu gibi numaralandırarak sıralayalım ve ezberleyelim.

"Ey Peygamber! Allah'ın rahmeti, bereketi ve selamı senin üzerine olsun."(.....²)
"Yine tanıklık ederim ki Muhammed onun kulu ve elçisidir."(.....)
"Selam, rahmet ve bütün güzellikler, iyilikler Allah içindir."(.....)
"Tanıklık ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur."(.....)
"Selam, bize ve Allah'ın iyi kullarının üzerine olsun."(.....)

Ünite	Adap ve Nezaket
Kazanım	Selamlaşma adabına riayet eder. İletişim ve konuşma adabına uygun davranır. Sofra adabına riayet eder.
Etkinlik Adı	Yazalım

Aşağıdaki cümleler doğruysa başına D, yanlışsa Y yazalım.

1. Hem dinî hem de insani bir görev olarak selamlaşmaya özen göstermeliyiz.
2. Sofra adabına uygun bir şekilde hareket etmek Allah'ın (c.c.) verdiği nimetlere değer vermek ve O'na şükretmek demektir.
3. İnternet ve sosyal medya kullanırken herhangi bir kurala uymamız gerekmez.
4. "Ağzından çıkanı kulağı duymamak" deyiminde olumlu bir anlam vardır.
5. Selam; barış, esenlik, güven, kurtuluş gibi anlamlara gelir. Selamlaşma ise insanların birbirlerine söz veya işaretle esenlik dilemeleridir.
6. Mahremiyet, kişinin özel yaşamının gizliliğidir. Bir insanın özel hayatını araştırmak, kişisel bir bilgisini başkalarıyla paylaşmak doğru bir davranış değildir.
7. Adap kelimesi edep kelimesinin çoğuludur. İnsan ilişkilerini düzenleyen ve kolaylaştıran yazılı olmayan toplumsal kurallara adap kuralları denir.
8. Konuşmak ve iletişim kurmak insanların ihtiyaç duyduğu şeyler değildir.
9. Tahiyat duası namazın her rekatında ayakta iken okunur.
10. Hz. Lokman (a.s.) verdiği öğütlerle oğluna, ailesine ve içinde yaşadığı topluma faydalı olmaya çalışmıştır.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 5

3. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

1. ve 2. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Selamlaşmak hem bir nezaket kuralı hem de İslam dinine göre toplumda yaygınlaştırılması istenen bir davranıştır. Kur'an-ı Kerim'de "Size bir selâm verildiği zaman, ondan daha güzeliyle veya aynı selâmla karşılık verin. Şüphesiz Allah, her şeyin hesabını gereği gibi yapandır." (Nisa suresi, 86. ayet.) buyrulur. Selamlaşmanın önemi vurgulanmakta ve selamlaşma adabı öğretilmektedir. Selamlaşma adabı dendiğinde selamlaşmanın nasıl yapılması gerektiğini açıklayan kurallar akla gelir. Toplumumuzda selamün aleyküm, aleyküm selam, merhaba, hayırlı günler, iyi çalışmalar, Allah'a emanet olun gibi selamlaşma ifadeleri kullanılmaktadır. Küçük olan büyük olana, bir araç üzerinde giden yürüyene, yürüyen veya ayakta olan oturana, sayı bakımından az olan topluluk çok olana selam verir. Eve girerken ve bir topluluktan ayrılırken selam vermeye özen göstermeliyiz. Bir yere girerken, geldiğimizi hissettirecek şekilde orada bulunanlara selam vermeliyiz.

1. Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabına yer verilmemiştir?

- Hangi durumlarda selam verilmez?
- Selamlaşmada kimler önceliklidir?
- Selamlaşma ifadeleri nelerdir?
- Selamlaşmanın önemi nedir?

2. Bu parçadan selamlaşmayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- İslam dininin önemle üzerinde durduğu nezaket kuralıdır.
- İnsanların birbirine olan saygısının göstergesidir.
- Toplumda yaygınlaşması gereken bir görgü kuralıdır.
- Allah'ın kullarında görmek isteği bir davranıştır.

- Ailede, okulda, sokakta, yolculukta ve birçok sosyal ortamda uyulması gereken nezaket kuralları vardır. Biriyle karşılaşınca selamlaşmak, hasta ziyaretini kısa tutmak, güler yüzlü olmak, yapılan bir iyiliğe karşı teşekkür etmek nezaket kurallarından bazılarıdır. İnsanlar bu kurallara uyarak çevresiyle uyum içinde yaşama imkânı bulurlar. Nezaket kurallarına uymak başkalarının hakkına saygı göstermektir. İnsanları kıran davranışlardan uzak durmak, ölçülü bir ses tonuyla konuşmak, çevreyi rahatsız edecek şekilde gürültü yapmamak, insanları sevmenin ve onların haklarına duyulan saygının sonucudur.

Bu parçadan;

- Nezaket kurallarına uymak toplumsal yaşamı olumlu anlamda etkiler.
- İnsanları rahatsız etmeden yaşamak nezaket kurallarının gereğidir.
- Temizliğe ve dış görünüme dikkat etmek nezaket kurallarındandır.

hangisi sonuçlara ulaşabiliriz?

- Yalnız I
- Yalnız II
- I ve II
- I ve III

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 5

3. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

4. “... Birbirinizin kusurlarını ve mahremiyetlerini araştırmayın. Birbirinizin gıybetini yapmayın. Herhangi biriniz ölü kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? İşte bundan tiksindiniz! Allah’a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz Allah tövbeyi çok kabul edendir, çok merhamet edendir.” (Hucurat suresi, 12.ayet.)

Bu ayette insanlar arasındaki iletişimde;

- I. Dedikodu yapmak
- II. Özel hayatı araştırmak
- III. Alay etmek

davranışlarının hangisinden uzak durulması istenmiştir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III

5. İnsanlar arasındaki iletişimi sağlayan en temel yol konuşmadır. Konuşma insanların duygu ve düşüncelerini aktarmalarını, sevinç ve üzüntülerini paylaşmalarını sağlar. Konuşurken kullandığımız ifadeleri, ses tonumuzu, hareketlerimizi doğru seçersek kendimizi daha iyi anlatabiliriz. İnsanları kırmadan, onlara değer verdiğimiz hissettirerek konuştuğumuzda onlar üzerinde daha çok etkili oluruz. Bu nedenle çevremizle iletişimimizde konuşma üslubumuza ve konuşma adabına uygun davranmamız gerekir.

Bu parçada vurgulanan temel konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sevinç ve üzüntülerin paylaşılması
- B) İletişimde karşılaşılan sorunlar
- C) Konuşurken kullanılan kelimeler
- D) Konuşmanın önemi ve kuralları

6. “Doğruluk göster, yalanla uyuşma. Abartarak konuşma, doğruyu söylemekten geri durma. Kendine uygun görmediğini başkalarına da uygun görme.”

Hacı Bektaş Velî’nin bu sözünde aşağıdaki nezaket kurallarından hangisine yer verilmiştir?

- A) Konuşma adabı
- B) Temizlik adabı
- C) Sofra adabı
- D) Selamlaşma adabı

7. - “Her kim Allah’a ve *âhiret gününe* inanıyorsa ya hayır söylesin ya da sussun...”

(Buhârî, Rikâk, 23.)

- “...Hoş/güzel söz sadakadır...”

(Müslim, Zekât, 56.)

- “En kötü olanlarınızı size haber vereyim mi? Onlar gevezelik edip ne söylediğine dikkat etmeden konuşanlardır.”

(Ahmet b. Hanbel, II.370.)

Bu hadislerde vurgulanan ortak husus aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dedikodu yapmak
- B) Konuşma adabı
- C) Sadaka vermek
- D) Selamlaşma adabı

8. Kelime olarak azık, yenilen, içilen ve faydalanılan şey anlamına gelir. Dini bir kavram olarak ise beslenip yaşayabilmeleri için Allah (c.c.) tarafından insan ve diğer canlılara verilen tüm nimetlere denir.

Tanımı verilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Emek
- B) Bereket
- C) Rızık
- D) Yemek

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 5

3. ÜNİTE ETKİNLİKLERİ

9. Müslümanlar sahip oldukları her şeyin Allah'ın (c.c.) lütfu olduğuna inanırlar. Verdiği nimetlerden dolayı Allah'a (c.c.) şükretmek için yemeğe besmele çekerek başlarlar. Hz. Muhammed de (s.a.v.) yemeğe besmeleyle başlanması gerektiğini Müslümanlara öğretmiştir. O, bir gün henüz küçük bir çocuk olan Enes b. Mâlik'i özensiz bir şekilde yemek yerken görünce ona şefkatle, "Evladım! Besmele çek, sağ elinle ve önünden ye." (Müslim, Eşribe, 108) uyarısında bulunmuştu. Yemek yerken ses çıkarmamak, ağızımızda yemek varken konuşmamak da adap gereğidir.

Verilen parçanın ana konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sofra adabı
B) Konuşma adabı
C) Selamlaşma adabı
D) Misafirlik adabı
10. I. Kur'an-ı Kerim'in bir suresiyle aynı adı taşır.
II. Oğluna verdiği öğütlerle bilinir.
III. Kendisine hikmet verilen salih bir kişi olarak anlatılır.
IV. Adı Kur'an-ı Kerim'de geçen bir peygamberdir.

Hz. Lokman ile ilgili verilenlerden hangileri doğrudur?

- A) I-II
B) II-III
C) I-II-III
D) I-III-IV
11. **Aşağıdakilerden hangisi sofraya uygun davranış değildir?**
- A) Tabağımıza yiyeceğimiz kadar yemek almak.
B) Etrafımızdakileri sofraya davet etmek.
C) Yemeğe besmele ile başlamak.
D) Ağızımızda bir şey varken konuşmak.

12. "Yavrum! Şüphesiz yapılan iş bir hardal tanesi ağırlığında olsa ve bir kayanın içinde yahut göklerde ya da yerin içinde bile olsa, Allah onu çıkarır getirir. Çünkü Allah en gizli şeyleri bilendir, (her şeyden) hakkıyla haberdar olandır. Yavrum! Namazı dosdoğru kıl. İyiliği emret. Kötülükten alıkoy. Başına gelen musibetlere karşı sabırlı ol. Çünkü bunlar kesin olarak emredilmiş işlerdendir." (Lokmân Suresi, 16-17. ayet.)

Verilen ayetlerden hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Namazı adabına uygun şekilde kılmak gerekir.
B) Anne-babaya iyi davranmak önemlidir.
C) Allah (c.c.) gizli olan her şeyden haberdardır.
D) Musibetlere karşı sabırlı olmak tavsiye edilir.
13. - Namazlarda oturduğumuz zaman okunur.
- Sonu kelime-i şehadet ile biter.
- İçinde Hz. Peygamber ile Yüce Allah arasındaki konuşma yer alır.
- Adı, 'ikram, ihsan, hürmet ve ibadet' anlamlarına gelir.

Yukarıda özellikleri verilen dua hangisidir?

- A) Rabbena duaları
B) Tahiyat duası
C) Subhaneke duası
D) Salli-Barik duaları

14.

I. Sofra adabı	a. Yüksek sesle konuşmaktan kaçınılmalıdır.
II. Selamlaşma adabı	b. Ayakta bir şey yiyip içmemeye dikkat etmeliyiz.
III. Konuşma adabı	c. Dış görünüşümüze özen göstermeli, saçlarımızı taramalıyız.
IV. Temizlik adabı	d. Bir ortama girdiğimizde orda bulunanlara selam vermeliyiz.

Bu tabloda verilen bilgilerin doğru eşleştirilmesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I-a II- c III - b IV - d
 B) I-a II- b III - c IV - d
 C) I-b II- d III - c IV - a
 D) I-b II- d III - a IV - c

15. Ettahiyyâtü lillâhi vessalavâtü ve't-tayyibât. Esselâmü aleyke (I) ve rahmetullâhi ve berekâtuh. Esselâmu aleynâ ve alâ (II) Eşhedü en lâ ilâhe illallâh ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve resûlüh.

Tahiyyat duasının okunuşundaki numaralanmış yerlere sırasıyla hangileri gelmelidir?

I	II
A) ibâdillâhi's-sâlihîn	eyyühennebiyyü
B) rahmetullâhi	ibâdillâhi's-sâlihîn
C) eyyühennebiyyü	ve't-tayyibât
D) eyyühennebiyyü	ibâdillâhi's-sâlihîn

16. 5/ C sınıfındaki öğrenciler Tahiyyat duasının anlamından bir bölüm okuyacaktır:

Mehmet: "Selam, bize ve Allah'ın iyi kullarının üzerine olsun."

Hira: "Tanıklık ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur. Yine tanıklık ederim ki Muhammed onun kulu ve elçisidir."

Yusuf: "Selam, rahmet ve bütün güzellikler, iyilikler Allah içindir."

Zehra: "Ey Peygamber! Allah'ın rahmeti, bereketi ve selamı senin üzerine olsun."

Tahiyyat duasının anlamının doğru olması için öğrencilerin hangi sıraya göre okumaları gerekir?

- A) Yusuf-Zehra-Mehmet-Hira
 B) Mehmet- Zehra-Yusuf-Hira
 C) Yusuf-Zehra-Hira-Mehmet
 D) Mehmet-Hira-Yusuf-Zehra

Adap ve Nezaket

1. ETKİNLİK

Aşağıdaki tabloyu sofrâ adabına uygun davranış örnekleri ile tamamlayalım.

- * Yemeği oturarak yemeli ve yedikten sonra verilen nimetler için Allah'a şükretmeliyiz.
- * Yemeğe besmeleyle başlamalıyız.
- * Yemekten önce ellerimizi yıkamalıyız.
- * Ağzımızda yemek varken konuşmaktan kaçınmalıyız.
- * Sağ elle ve öniümüzden yemeliyiz.
- * Çok hızlı yememeliyiz.

Aşağıdaki tabloyu konuşma adabına uygun davranış örnekleri ile tamamlayalım.

- * İnsanlarla konuşurken onları dikkatli bir şekilde dinlemeliyiz.
- * Konuşan kişinin sözünü kesmemeliyiz.
- * Karşımızdakinin bizi duyabileceği şekilde konuşmalıyız.
- * Konuştuğumuz kişiye de söz hakkı tammalıyız.
- * Doğru sözlü olmalıyız.
- * İnsanları kırmadan konuşmalıyız.

Aşağıdaki tabloyu selamlaşma adabına uygun davranış örnekleri ile tamamlayalım.

- * Selam verirken karşıdakinin işitebileceği kadar sesimizi yükseltmeliyiz.
- * Selamlaşırken sağlık, afiyet, esenlik gibi iyi dilekler dilemeliyiz.
- * Argo ve kırıcı ifadelerden kaçınmalıyız.
- * Bir topluma girerken selam vermeliyiz.
- * Selam verildiği zaman verilen selamı almalyız.
- * Eve girerken selam vermeliyiz.

2. ETKİNLİK

1

Şirkten uzak durmak gerekir.

2

Ana-baba hakkı önemlidir.

3

Yüce Allah yapılan her şeyi bilir.

4

Namazı en güzel şekilde kılmak, iyiliği yaymak ve kötülüğe engel olmak için çalışmak önemlidir.

5

Kendini beğenmişlik, kibir, böbürlenme hoş değildir.

Cevap Anahtarı

- ve rahmetullâhi ve berekâtuh (3)
ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resülüh. (6)
Esselâmu aleynâ ve alâ ibâdillâhi's-sâlihîn (4)
Ettahiyâtü lillâhi vessalavâtü ve't-tayyibât (1)
Eşhedü en lâ ilâhe illallah (5)
Esselâmu aleyke eyyühennebiyyü (2)

- “Ey Peygamber! Allah'ın rahmeti, bereketi ve selamı senin üzerine olsun.” (2)
“Yine tanıklık ederim ki Muhammed onun kulu ve elçisidir.” (5)
“Selam, rahmet ve bütün güzellikler, iyilikler Allah içindir.” (1)
“Tanıklık ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur.” (4)
“Selam, bize ve Allah'ın iyi kullarının üzerine olsun.” (3)

1. D	6. D
2. D	7. D
3. Y	8. Y
4. Y	9. Y
5. D	10. D

3. ETKİNLİK

D	O	Ş	R	U	L	U	K	U
C	K	O	N	U	Ş	M	A	J
T	R	S	Ş	Ş	Ö	L	T	M
J	L	A	T	J	Ş	J	M	N
P	O	L	A	K	K	A	Ş	J
P	S	A	Y	O	T	Ö	B	S
V	J	M	E	R	H	A	B	A
G	N	O	Ö	L	Ü	S	Ş	T
J	N	E	Z	A	K	E	T	K

4. ETKİNLİK

5. ETKİNLİK

Bakalım baş ka
neler varmış?

DÖGM Materyal

DÖĞM MATERYAL

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ